

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku.**

Postupy detekce a následné prevence účetních podvodů.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Luděk Pexa**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Břetislav Andrlík Ph.D.

Znojmo, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Postupy detekce a následné prevence účetních podvodů zpracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího bakalářské práce Ing. Břetislava Andrlíka Ph.D. a že veškeré použité zdroje jsem uvedl v Seznamu použité literatury.

V Praze dne 30. dubna 2019

.....

Luděk Pexa

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval svému vedoucímu Ing. Břetislavu Andrlíkovi Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce. Dále bych rád poděkoval své rodině za její podporu.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Luděk PEXA
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Postupy detekce a následné prevence účetních podvodů
Název (v angličtině)	Methods of detection and consequent prevention of accounting frauds

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem bakalářské práce je s využitím metody analýzy a deskripce provést determinaci postupů využívaných k záměrným či nezáměrným účetním podvodům a identifikovat nástroje, kterými lze toto jednání odhalit a současně tomuto jednání předcházet.

Postup práce:

1. Provést literární rešerši problematiky účetních podvodů vedoucích ke zkreslování účetních výkazů.
2. Identifikace a deskripce nástrojů detekce a prevence bránících realizaci účetních podvodů.
3. Modelace podvodů na konkrétním příkladu – vytvoření případové studie.
4. Komparace způsobů podvodného jednání v České republice a ve vybraných členských státech EU.
5. Analýza současné platné legislativy v České republice a její srovnání s legislativou v EU. Syntéza výsledků a návrh preventivních opatření na úrovni vedení společnosti.

Metody: analýza, syntéza, komparace, modelace, deskripce, indukce, dedukce

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. ČIRTKOVÁ, Ludmila a kol. *Podvody, zpronevěry, machinace:(možnosti prevence, odhalování a ochrany před podvodným jednáním)*. 1. vyd. Praha: Armex, 2015, 247 s. ISBN 80-86795-12-8.
2. CHODASOVÁ, Zuzana. *Podnikový controlling:nástroj manažmentu*. 1. vyd. Bratislava: Statis, 2012, 162 s. ISBN 978-8085659-70-2.
3. MOLÍN, Jan. *Protiprávní jednání z pohledu profesní odpovědnosti auditorů, daňových poradců a účetních*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 188 s. ISBN 978-80-7357-600-4.
4. WELLS, Joseph T. *Corporate Fraud Handbook:Prevention and Detection*. 4. vyd. New Jersey: Wiley, 2014, 448 s. ISBN 978-81-265-5045-6.
5. WNUCZAK, Pawel. *Controlling w instytucjach kultury*. 1. vyd. Warszawa: Poltex, 2017, 320 s. ISBN 978-83-7561-701-6.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2018

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2019

Luděk PEXA
student

Ing. Břetislav ANDRLÍK, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá postupy detekce a následné prevence účetních podvodů, charakterizuje nejčastější typy účetních podvodů, jejich vliv na hospodářský výsledek společnosti.

Práce je rozdělena do dvou částí, kde v první části na základě rešerší odborné literatury jsou popsány nejčastější typy účetních podvodů, možnosti jejich odhalování na základě analýzy účetních výkazů, dopad na hospodářský výsledek společnosti a na její daňovou povinnost.

V teoretické části na základě analýzy výkazů skutečných společností je ukázáno kde se manipulace s účetními daty projeví.

V závěru jsou popsána řada opatření, jejichž úkolem je včasná identifikace podvodného jednání a eliminace rizika s tím spojená.

Klíčová slova: účetní výkazy, podvod, podvodné jednání, detekce podvodu, prevence podvodu

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with methods of detection and subsequent prevention of accounting fraud, characterizes the most common types of accounting fraud, their effects on economic results of the company.

The thesis is divided into two parts. The first part, based on literature are search, the most common types of accounting fraud are described, the possibilities of their detection based on analysis of financial statements, the impact on the company's economic results and its tax liability.

In the theoretical part, based on analysis of reports of real existing companies, shows where the handling influencing accounting data.

In conclusion, a number of measures is described whose task is the early identification of fraudulent behavior and elimination of the risks associated with it.

Key words: financial statements, fraud, fraud detection, fraud prevention

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	10
3	TEORETICKÁ ČÁST	11
	PODVOVNÉ JEDNÁNÍ DLE VYBRANÝCH ÚČTOVÝCH SKUPIN.....	12
	DLOUHODOBÝ MAJETEK	13
3.1	ÚČTOVÁ TŘÍDA 0 – DLOUHODOBÝ MAJETEK	14
3.2	DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ MAJETEK	14
3.3	NEHMOTNÉ VÝSLEDKY VÝZKUMU A VÝVOJE A SOFTWARE	15
3.4	OCENITELNÁ PRÁVA A GOODWILL	15
3.5	JINÝ DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ MAJETEK	15
3.6	STAVBY, SAMOSTATNÉ MOVITÉ VĚCI A SOUBORY MOVITÝCH VĚCÍ.....	15
3.7	DOSPĚLÁ ZVÍŘATA A JEJICH SKUPINY.....	16
3.8	DLOUHODOBÝ HDMOTNÝ MAJETEK NEODPISOVANÝ	16
3.9	DLOUHODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK	17
3.10	ÚČTOVÁ TŘÍDA 1 - MATERIÁL, ZBOŽÍ, NEDOKONČENÁ VÝROBA	17
3.11	KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK A PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY	18
3.12	PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY NA ÚČTECH.....	20
3.13	KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK.....	20
3.14	ÚČTOVÁ TŘÍDA 3- ZÚČTOVACÍ VZTAHY.....	20
4	PRAKTICKÁ ČÁST	34
4.1	ANALÝZA VYBRANÝCH OBLASTÍ ÚČTOVÁNÍ SPOLEČNOSTÍ	34
4.1.1	Analýza vybraných ukazatelů rentability – obchodní společnost	34
4.1.2	Analýza na základě bilančních pravidel	35
4.1.3	Pravidlo vyrovnání rizika	35
4.1.4	Pravidlo financování.....	36
4.1.5	Pari pravidlo	37
4.2	UKAZATELÉ RENTABILITY	38
4.2.1	Rentabilita celkového kapitálu	38
4.2.2	Rentabilita vlastního kapitálu.	38
4.2.3	Rentabilita tržeb.....	39
4.2.4	Rentabilita nákladů.....	39
4.3	DLOUHODOBÝ MAJETEK	40
4.4	KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK.....	42
4.5	POHLEDÁVKY	43
4.6	MZDOVÉ NÁKLADY	43

4.7 ZBOŽÍ.....	45
5 ZÁVĚR.....	47
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
ON-LINE ZDROJE	49
SEZNAM TABULEK	50
SEZNAM GRAFŮ	50
SEZNAM ZKRATEK	51

1 ÚVOD

Účetnictví slouží k zachycení hospodářských jevů a jejich uspořádání z časového a věcného hlediska. Předmětem účetnictví je proto sledování stavu a pohybu majetku a závazků, jiných aktiv a pasiv a zjišťování výsledků hospodaření (Meritum, 2011, s.7).

Věrné a poctivé účetnictví zobrazuje realitu a odpovídá skutečnému stavu. Použité účetní metody musí odpovídat postupům účtování, účetním standardům, legislativnímu rámci, základním pravidlům pro stanovení metod a postupů účetnictví jako je koncept účetní jednotky, předpoklad trvání závodu, oceňování peněžní jednotkou, periodicitu zjišťování hospodářského výsledku, zajištění aktuálního konceptu, zajištění konceptu majetkové podstaty.

Účetní výkazy jsou zdrojem informací pro majitele, banky, úvěrové společnosti, pro státní správu a jiné zájmové skupiny. Očekává se, že jako takové budou odpovídat § 7 ods.2 zákona č.563/1991 Sb, o účetnictví a budou zobrazovat věrný a poctivý obraz účetní jednotky. Rozkladem jednotlivých ukazatelů dochází posouzení finančního zdraví účetní jednotky nebo včasnému varování před nastávající krizí. Na základě rozboru účetních výkazů banky poskytují úvěr, zájemci o koupi daného podniku se rozhodují, zda uskuteční akvizici, akcionáři se rozhodují, zda koupí či prodají akcie dané společnosti.

Obraz účetní jednotky narušuje zkreslování účetních výkazů díky podvodům, které jsou páchany z různých důvodů. Může se jednat o neúmyslné zkreslení účetních výkazů díky neznalosti či neodbornosti účetních nebo managementu. V závažnějších případech se jedná o úmyslný trestní čin páchaný z důvodu obohacení jednotlivce či skupiny osob. Motivace pachatelů je různá, ať se již jedná o přímé osobní obohacení nebo o vylepšení obrazu společnosti ve vztahu k okolí.

Na základě zkreslení účetnictví dochází ke krácení daně či jiné povinné platby, manipulaci s majetkem. Díky této trestné činnosti dochází k následnému praní špinavých peněz, legalizaci finančních prostředků prostřednictvím fiktivních půjček, koupí nemovitostí drahých kovů či cenných předmětů. Nezřídka má trestná činnost i mezinárodní přesah a to například obchodem s třetími zeměmi a následnými daňovými úniky a ukryváním prostředků získaných z trestné činnosti v zahraničních bankách.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem bakalářské práce je na základě zpracování rešerší literárních zdrojů vymezení charakteristiky, znaků a rozdílů podvodných jednání, jejich vliv na finanční výkaznictví podniku a ovlivnění daňové povinnosti v rámci legislativního rámce České republiky. Identifikovat příčiny a důsledky takového jednání v návaznosti na účetní legislativu a trestní zákoník. Za pomoci analytických nástrojů detekovat jednotlivé druhy podvodných jednání v rámci účtových tříd a jejich dopad na celkový věrný a poctivý obraz podniku a na finanční situaci účetní jednotky. Odkrýt, jakým způsobem je díky tomu narušena srovnatelnost jednotlivých účetních období.

V praktické části bude na příkladu reálných společností ukázáno, jakým způsobem se podvody projeví na účetních výkazech, jakým způsobem a v jaké výši bude ovlivněna daňová povinnost účetní jednotky. Na základě kontrolních mechanismů budou doporučeny postupy, jakými účetní jednotka zamezí či včas odhalí podvodné jednání.

3 TEORETICKÁ ČÁST

Podvodné jednání lze charakterizovat jako úmyslný trestný čin, který jiného uvádí v omyl a to zpravidla za účelem vlastního obohacení či obohacení skupiny osob. Má významný dopad na jednotlivé subjekty, na vnitropodnikové vztahy a má negativní následky na celou společnost. Podvodné jednání je mezinárodním problémem. Na evropské úrovni se jím zabývá evropská komise ve své „Strategii proti podvodům“ říká „Předcházení a odhalování podvodů a nesrovnalostí jsou cíle, které mají být dosaženy prostřednictvím vnitřní kontroly v rámci Komise, který je použitelný na všech řídicích úrovních. Všechny subjekty spravující fondy EU jsou právně povinny zabránit nesrovnalostem a podvodům rozpočtu EU. V praxi to znamená Komise, členské státy a další implementační partneři mají povinnost zavést řízení a vnitřní kontrolu. Postupy pro předcházení a odhalování nesrovnalostí, chyb a podvodů. Kontroly zaměřené na předcházení a odhalování podvodů jsou součástí těch, které mají zajistit legálnost a správnosti transakcí“ (EUROPEAN COMMISSION).

V České republice dochází (stejně jako v jiných zemích) k účetním podvodům a s tím související hospodářské kriminalitě. Jedná se především o krácení daní či jiné povinné platby, dotačním podvodům, k zkreslování údajů v účetnictví.

Četnost hospodářských trestných činů dokládá statistika Policie ČR, kde dle „Takticko statistické klasifikace“ (TSK) za období 2010-2018 uvedená v následující tabulce.

Tabulka 1 Počet hospodářských trestných činů v letech 2010 - 2018

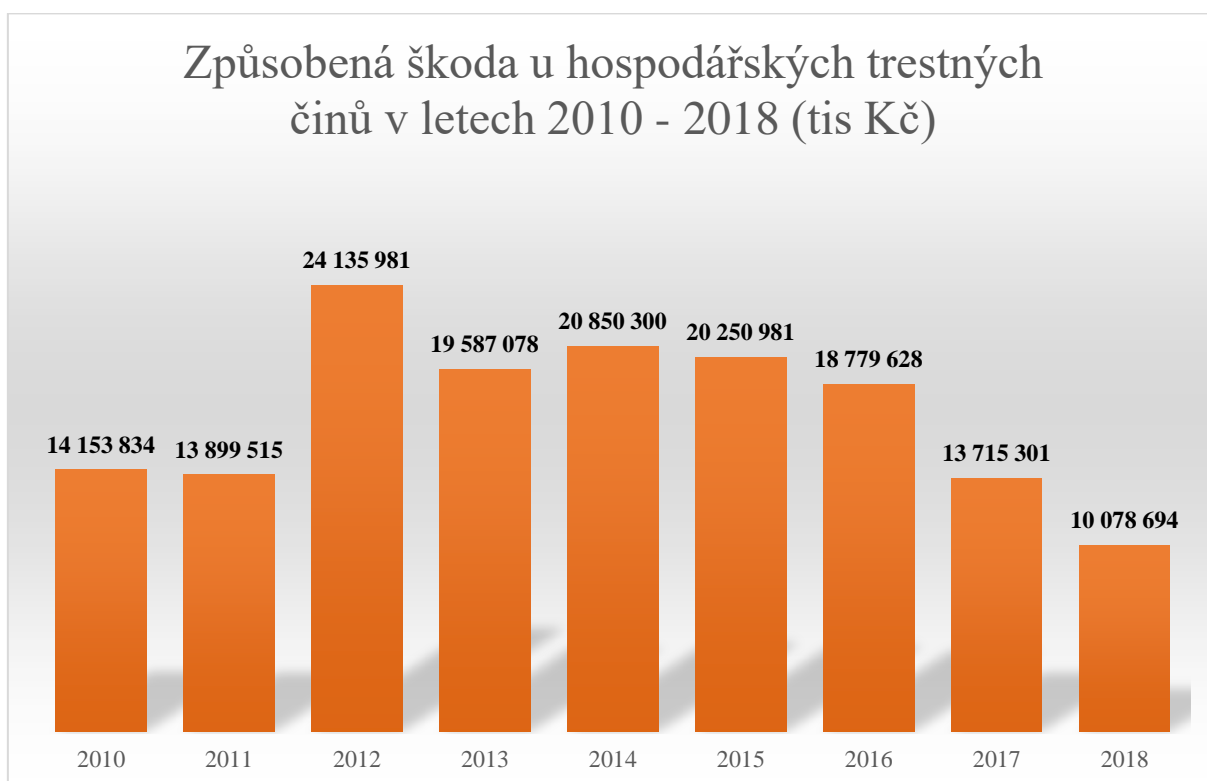
Období	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet hospodářských trestných činů	28 371	28 216	27 633	30 376	30 731	30 616	28 306	25 973	24 837
Celková kriminalita	313 387	317 177	304 528	325 366	288 660	247 628	218 162	202 303	192 405
Porovnání celková kriminalita/hospodářské trestné činy	9,05%	8,90%	9,07%	9,34%	10,65%	12,36%	12,97%	12,84%	12,91%

Zdroj: Vlastní práce autora/<https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Porovnáním počtu hospodářských trestných činů lze konstatovat, že jejich počet má sestupný trend, na druhou stranu však klesá i celková kriminalita.

Výše způsobené škody u odhalených hospodářských trestných činů má sestupnou tendenci, V roce 2018 byla nejnižší za celé sledované období. V tomto ohledu je třeba si položit otázku, co je příčinou, zda se opravdu je celková škoda u hospodářských trestných činů nižší z důvodu, že pachatelé způsobují nižší škodu a nebo z důvodu, že jsou pachatelé těchto trestných činů opatrnější či chytřejší a tudíž se policii nedaří tyto trestné činy odhalovat. Vývoj v období 2010-2018 dokladuje následující graf.

Graf 1 Způsobená škoda u hospodářských trestných činů v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní práce autora/<https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Podvodné jednání dle vybraných účtových skupin

Základními právními předpisy, kterými se řídí účetní jednotky je zákon č. 563/1991, zákon o účetnictví a dále České účetní standardy stanovené ve vyhlášce č. 500/2002 sb., které ukládá účetním jednotkám účtovat o stavu a pohybu majetku, aktivech a pasivech, pohledávkách a závazcích, nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. I proto má podvodné jednání

v jednotlivých účtových skupinách má svá specifika, různé projevy a vliv na účetnictví.

Dlouhodobý majetek

Způsoby oceňování dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku a vymezení nákladů na jejich pořízení jsou stanoveny vyhláškou 500/2002 sb. v §47, kde je stanoveno co je součástí dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku nebo jeho částí, technického zhodnocení s ohledem na povahu pořízení do doby, kdy je uveden do stavu způsobilého k používání.

Pro dlouhodobý majetek účtové třídy 0 jsou stanoveny následující účtové skupiny:

- 01 – Dlouhodobý nehmotný majetek
- 02 – Dlouhodobý hmotný majetek odepisovaný
- 03 - Dlouhodobý hmotný majetek neodepisovaný
- 04 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
- 05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek
- 06 - Dlouhodobý finanční majetek

Dále pak oprávký a opravné položky k dlouhodobému majetku.

Nejčastějšími projevy podvodného jednání u výše uvedených skupin majetku jsou následující znaky:

- Majetek neexistuje (faktura na fiktivní majetek)
- Majetek má ve skutečnosti nižší (vyšší) reálnou hodnotu než byla cena pořízení (pořizovací cena)
- Majetek v nadhodnocené ceně byl pořízen na bankovní a nebankovní úvěr
- Majetek byl pořízen na základě dotace z veřejných zdrojů

- Nejsou stanoveny odpisy majetku v souladu s účetními a právními předpisy
- není účtováno o přechodném (dočasném) snížení hodnoty dlouhodobého majetku v podobě opravných položek

3.1 Účtová třída 0 – dlouhodobý majetek

Dlouhodobý majetek je důležitou součástí aktiv společnosti. Podrobně se mu věnuje § 47 zákona 500/2002 Sb. Jedná se o majetek, který má dobu použitelnosti delší než jeden rok, stálá aktiva s kterým chce účetní jednotka dlouhodobě disponovat. Majetek se nespotřebovává jednorázově ale během své životnosti se opotřebovává. Toto opotřebení se v účetních výkazech projevuje jako odpisy majetku.

Nadhodnocením majetku dosáhne společnost lepších ukazatelů na straně aktiv. Projevuje se zde podvodné jednání ze strany vedení společnosti, kdy nakupuje fiktivní majetek, majetek, který není oceněn v cenách pořízení (pořizovací cena je nadhodnocena). Důvodem podvodného jednání v této třídě je i zakrytí zpronevěry na straně účtové třídy 02 – Finančních účtů, kdy fiktivním nákupem nehmotného či hmotného majetku může pachatel zakrýt chybějící peněžní prostředky.

3.2 Dlouhodobý nehmotný majetek

Do dlouhodobého nehmotného majetku spadá především software, u kterého, pokud se jedná o zakázkovou výrobu nebo o jeho rozšíření. Častým úkazem je pořizování fiktivního softwaru nebo softwaru, který má ve skutečnosti nižší hodnotu, než byla zaplacená částka. S ohledem na to, že na rozdíl od hmotného majetku se cena u nehmotného majetku stanovuje velmi složitě, stává se dlouhodobý nehmotný majetek snadným cílem podvodníků.

Podvod má hned dvojí dopad na finanční výsledek účetní jednotky a to na snížení finančních prostředků společnosti (domluvená částka ve formě provize přijde do rukou pachatele), a následně je poškozen i stát, protože díky vyšší pořizovací ceně majetku, jsou vyšší odpisy a tím se snižuje daňová povinnost a odvod na DPPO. Vzhledem k tomu, že daňové odpisy softwaru se dle zákona 586/1992 Sb., zákon o dani příjmů musí odepisovat minimálně 36 měsíců je tento dopad na účetní jednotku i stát dlouhodobý.

3.3 Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje a software

Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje a software, jeho pořízení a odpisy, řeší ZoÚčet § 24-28, ČUS 013. Jedná se majetek nabytý vlastní činností a nebo majetek, který byl nabyt od jiných osob, v pořizovací ceně vyšší než 60 tis. Kč (u TZ 40 tis Kč), s dobou použitelnosti vyšší než jeden rok, který v budoucnu přinesou účetní jednotce ekonomický prospěch. Jsou to výsledky provedených prací, které nejsou předmětem průmyslových či jiných ocenitelných práv.

Díky nadhodnocení v této oblasti získá účetní jednotka vyšší aktiva, což jí pomůže při získání výhodnějšího úvěru v bance.

3.4 Ocenitelná práva a goodwill

U ocenitelných práv a goodwillu v případě podvodu často figurují znalci. Nadhodnotí hodnotu práva a tím se zvýší aktiva společnosti. Pro případné investory je pak společnost mnohem zajímavější a o nákupu akcií této společnosti se mimo jiné rozhodnou na základě takto zkreslených informací.

3.5 Jiný dlouhodobý nehmotný majetek

Zřizovací výdaje před rokem 2016, dle ustanovení § 6 odst. písm. a vyhlášky č. 500/2002 Sb. od roku 2016 nově účet 011 nepoužívá postupuje, nadhodnocené zřizovací výdaje účtujeme zde, dále na účtu 074 jako odpis a souvztažně na účtu 551, kde mají přímý dopad na daňovou povinnost dané společnosti. Záleží interních směrnicích účetní jednotky, např. od jaké hodnoty považuje za odepisovatelný můžeme na tomto účtu dále nalézt softwary, které této hranice nedosáhly, avšak byly pořízeny a to jak fiktivní tak i za vyšší než zaplacenou cenu. Nastává obdobná situace jako u předešlého popsaného případu.

3.6 Stavby, samostatné movité věci a soubory movitých věcí

Samostatné movité věci, na účtech třídy 02 bývají díky podvodu nadhodnoceny (do ceny majetku je započítána i provize pro zprostředkovatele obchodu). Přímý vliv na rozvahu je nejen na majetkových účtech (cena majetku je vyšší než cena obvyklá, a při případném prodeji

dojde k výrazné ztrátě), dále pak finančních účtech třídy 2 a to na pokladně či na běžném účtu, záleží však i na formě pořízení majetku, protože firma si může brát na pořízení majetku úvěr. Další vlivy jsou nákladové na roční účetní a daňové odpisy. Díky odpisům má vliv i na přímou daňovou povinnost společnosti.

Na účtu Samostatné movité věci a soubory movitých věcí se u podvodného účetnictví najdou předměty, které nebyly pořízeny za účelem dosažení a udržení příjmů ale pro vlastní potřebu. Často se jedná o elektroniku /televize, hifi věže, notebooky, videokamery apod./ ale také automobily. Pokud je společnost plátcem DPH tak je častým důvodem odpočet DPH, kterým se budu zabývat v souvislosti s účtem 343. Přímý vliv na daňovou povinnost je krácení daně a to v souvislosti s odpisy.

Další možností zkreslení účetních výkazů je situace, kdy účetní jednotka koupí majetek s výhradou, že věc se stane majetkem kupujícího až po úplném zaplacení. Některé jednotky o tomto majetku neúčtují, ač by měli, protože jej používají ke své ekonomické činnosti.

3.7 Dospělá zvířata a jejich skupiny

Na tomto účtu je nesnadná kontrola ze strany finančních úřadů. Sice se na starší kusy dobytka vedou inventurní karty a stádo či zvířata podléhají fyzické inventuře ale vzhledem k tomu, že v mnoha případech nelze udělat přesnou inventuru /dobytek se často pase ve volné přírodě/ a snadnosti vykázat úbytek formou úhynu či zcizení jednotlivého kusu, je tato oblast snadným cílem podvodníků. U mladého dobytka /telata, selata, jehňata, kůzlata apod./ není dost často evidence a tak se prodej takového zvířectva odehrává mimo daňovou či účetní evidenci.

Samostatnou kapitolou je prodej psů, koček či exotického zvířectva, který pochází z nelegálních chovů a při průměrné ceně 7000,-Kč za zvíře z takového chovu dochází ke krácení daně v nemalé míře.

3.8 Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný

Jedná se především o pozemky, umělecká díla a sbírky Tento druh majetku se zařazuje do účetnictví v pořizovacích cenách a velmi často má tento majetek hodnotu vyšší, než je uvedena v účetnictví. Je to způsobeno tím, že jej uvádíme v historických cenách na rozdíl od

tržních a k tomuto majetku se netvoří opravné položky. Prodejem majetku mohou pachatelé trestné činnosti získat majetkový prospěch tím, že majetek prodají za historickou cenu a rozdíl, mezi historickou cenou a tržní cenou si nechají vyplatit mimo účetní evidenci.

Další variantou podvodu je spolupráce se znalci, kteří naopak hodnou majetku nadhodnotí, podobně jako se to dělo v letech 1993-1996, kdy se v českém podnikatelském prostředí hromadně prodávali a dávali jako bankovní záruka polodrahokamy a kde se jejich nadhodnocení pohybovalo až do výše 40 násobku jejich skutečné ceny.

3.9 Dlouhodobý finanční majetek

Obsahem účtové třídy jsou podíly v ovládaných a řízených osobách, podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem, ostatní cenné papíry a podíly, dluhové cenné papíry držené do splatnosti, půjčky a úvěry - ovládající a řídicí osoby, podstatný vliv, ostatní půjčky, jiný dlouhodobý finanční majetek. Vzhledem k charakteru majetku dochází často k podvodnému jednání formou uplatnění úroků z úvěrů a tím na jedné straně zlepšení hospodářského výsledku společnosti. Tento druh podvodu páchá management společnosti z důvodů zlepšení výsledku hospodaření a případného vyplacení dividend.

3.10 Účtová třída 1 - materiál, zboží, nedokončená výroba

Materiál, zásoby, nedokončená výroba jsou u mnoha podniků běžnou součástí obchodního majetku firem, často jsou zde alokovány nemalé finanční prostředky.

Spotřeba materiálu až na malé výjimky není nijak limitována, stejně jako prodej zásob pod cenou.

Krádeže materiálu např. ze skladu firmy je maskován fiktivními výdejkami, takže při případné fyzické inventuře stav skladu odpovídá.

Při uplatnění zásob v daňových nákladech je nutno prokázat daňové správě využití zásob pro podnikatelskou činnost. Obdobně to platí i pro prokazování uplatněného nároku na odpočet DPH, pokud je společnost plátcem daně.

Spotřeba materiálu vychází se tak z účetních předpisů i z obecného ustanovení § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů obecně se prokazuje použití pro podnikání, materiál je vynaložen na dosažení zdanitelných tržeb (velké objemy jsou zejména u výrobního materiálu) Je třeba

dbát na dodržení pravidla časové a věcné souvislosti dle kterého lze do nákladu zahrnout pouze zásoby spotřebované v daném kalendářním roce. Nelze tak zahrnout do nákladů v účetnictví materiál, který nezačal být spotřebováván.

Ke konci zdaňovacího období nutno provést případně ocenění nedokončené výroby a korigovat tak případně dopady spotřebované zásoby do hospodářského výsledku.

Zásoby je možné odprodat za cenu nižší, než byla jejich pořizovací, resp. za jakoukoliv cenu a uplatnit jejich pořizovací cenu plně účinnou v daňových nákladech. Prodej zásob pod jejich pořizovací cenu není považován za škodu.

Případá ztráta z prodeje zásob je tak daňově účinná, bez negativních nákladů i do daně z přidané hodnoty.

U zboží se často setkáváme s nadhodnocením zboží či s jeho fiktivním prodejem, jako se to stalo v roce 2014 britskému maloobchodnímu řetězci Tesco PLC, kdy dle tisku „Vedení muselo oznámit, že nadhodnotilo o 250 milionů liber (8,75 miliardy Kč) zisk za první pololetí fiskálního roku (od února do srpna 2014). O několik dní později už tato částka vyskočila na 263 milionů liber. Podle analytiků řetězec zřejmě zaúčtoval příjem za zboží, které ještě nebylo prodáno, a zároveň podhodnotil náklady, které už byly uhrazeny.“¹

Mnoho firem neúčtuje o nedokončené výrobě, ač z hlediska daňových a účetních předpisů tuto povinnost mají. Tím nejen porušují účetní předpisy, ale dopouští se také daňového úniku.

3.11 Krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky

Podvodné jednání se zde projevuje formou zpronevěry peněžních prostředků vykazováním neexistujících výdajů, např. vydáváním osobních výdajů za firemní, proplácením neuskutečněných služebních cest soukromým automobilem nebo zatajování tržeb.

Nejčastější případy odcizování peněžních prostředků se odehrávají během prodejních transakcí. Na rozdíl od zatajování příjmů, kdy transakce nejsou vykázány, se v případě krádeže hotovosti během pokladních transakcí jedná o případy, kdy je výsledkem takového

---

¹ Zdroj on line <http://modernizeni.ihned.cz/c1-63282860-drasticky-dave-celi-afere-v-ucetnictvi>

protiprávního jednání rozdíl mezi zůstatkem peněžních prostředků podle prvotní evidence a jejich skutečným stavem. Podstata podvodného jednání pak spočívá v tom, že zaměstnanec se snaží spáchané činy zamaskovat. Obvykle k utajení krádeže využívá následujících technik:

- krádeže z jiných pokladen (zaměstnanec má přístup do jiných pokladen),
- sbírání drobečků, (odcizování hotovosti po velmi malých částkách v průběhu dlouhého období),
- provádění zpětných operací, (snižování účetního zůstatku pokladny tím, že jsou prováděna falešná storna původních transakcí, popřípadě operace související s vrácením zboží, dodatečným poskytnutím slev atp.),
- zničení pokladních záznamů.

Častá je situace, kdy zaměstnanec obdrží úhradu zboží či službu a přijaté peníze si pak ponechá pro své účely. K odhalování tohoto podvodného jednání dochází nejčastěji díky stížnosti zákazníků nebo při následné reklamaci zboží či služby. Příčinou tohoto jednání je nedostatečný kontrolní systém, neexistence skladové evidence a jejího přímého propojení na prodejní systém, neexistující či málo časté kontroly hotovosti v pokladně spojené s inventurou zboží či nahodilé kontroly pro obsluhu neznámým zákazníkem, který udělá kontrolní nákup. Častými pachateli jsou obchodní zástupci, kteří svou činnost provádí mimo kamennou pobočku a bez dohledu kamerového systému či jiného pracovníka ze stejné společnosti. Podobnému jednání dochází u realitních společností, kde např. při pronájmu nemovitosti je nájem či kauce na nájemné zcela zpronevěřena či krácena a zaměstnavatel či pronajímatel příslušné nemovitosti je okraden.

Zatajování příjmů - skimming

Jedná se o zcizení finančních prostředků a jejich nevykázání v účetnictví, protože tyto operace je dějí před zapsáním do účetní evidence často se označují jako "mimoúčetní zpronevěry"

Díličí metodou, kterou pachatelé této formy protiprávního jednání používají, je prodej mimo provozní dobu. V těchto případech dochází k tomu, že příslušní zaměstnanci předstírají běžný prodej, přičemž záznamy o provedených transakcích následně zlikvidují.

Praktickým příkladem může být praxe některých restaurací, které vybízejí zákazníky k úhradě

útraty pouze oproti oficiálnímu dokladu (účtence). V případě, kdy jim personál restaurace oficiální účtenku nepředloží, útratu hradit nemají - je „na účet podniku“(Králíček, 2014, s.118).

3.12 Peněžní prostředky na účtech

Na bankovních účtech (221) se zpronevěra projeví pouze nepřímo, formou neoprávněně vyplacených peněz. Zpronevěra nejčastěji probíhá přes fiktivní faktury, zfalšované faktury s záměrně uvedeným chybným číslem účtu, které je účtem, ke kterému má pachatel přístup. Dále zde můžeme identifikovat neoprávněné výběry z karet a to jak výběry z bankomatů pro osobní potřebu (převod na pokladnu), tak i neoprávněné platby služeb či zboží. Mnozí podnikatelé platí za své rodinné příslušníky (např. služební cesta, platba ubytování v hotelu nejen za sebe ale i za svou partnerku).

3.13 Krátkodobý finanční majetek

Do roku 2013 existovala v zákoně o dani z příjmů možnost vydat dluhopisy za 1 Kč. Daňová výhoda korunových dluhopisů je v tom, že daň se zaokrouhluje na celé koruny dolů a tak v případě emise korunových dluhopisů se tak daň neplatí. O této možnosti věděla odborná veřejnost, ale z obavy před reakcí finanční správy tuto možnost firmy nevyužívali. Až v roce 2012 použil tehdejší ministr financí Ing Miroslav Kalousek při emisi státních dluhopisů, aby drobným investorům zatraktivnil jejich nákup. Mnohé firmy inspirovány tímto postupem vydaly také korunové dluhopisy.

3.14 Účtová třída 3- zúčtovací vztahy

Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)

Zatajování úhrad pohledávek

Složitějším a mnohem náročnějším zatajování příjmů je zatajování úhrad pohledávek. Pachatel může ovlivnit tok finančních prostředků, které směřují od dlužníka na úhradu pohledávek. Pro zakrytí tohoto podvodného jednání se používá překrývání pohledávky – nejběžnější metoda maskování zpronevěry pohledávek, spočívá v tom, že zpronevěřená pohledávka je „překryta“ úhradou další pohledávkou od stejného nebo jiného subjektu. Důsledkem je, že takové

pohledávky, je níž ve skutečnosti uhrazeny, avšak před dnem splatnosti, nebo již po splatnosti, ale v souladu s vnitropodnikovými procesy se nepřístupuje k jejich vymáhání (Králíček, 2014, s.119). Proces se neustále opakuje do doby než:

- je protiprávní jednání odhaleno,
- pachatel poukáže svému zaměstnavateli platbu za účelem kompenzace zpronevřených prostředků,
- je zaúčtována účetní operace, která nesprávné zůstatky vyrovná,
- podvodný odpis pohledávky – pachatel odepíše pohledávku jako nedobytnou nebo na pohledávku poskytne slevu a vystaví k ní opravný daňový doklad /dobropis/.

Pozměnění účetních záznamů – jedná se o krajní možnost, kdy pachatel předpokládá, že díky neexistenci účetních záznamů a složité či zcela nemožné rekonstrukci účetnictví se na jeho zpronevěru nepřijde. Zamezení upomínání pohledávek – pokud nedojde k zakrytí zpronevěry jiným způsobem, aby věřitel /zaměstnavatel/, nevymáhal svou pohledávku na dlužníkově, zamezí pachatel odesílání upomínek a ověření stavů saldokontních účtů.

Závazky (krátkodobé)

Podvodné jednání spočívá v přijetí závazku (faktury), základě kterého vzniká dluh, který je hrazen z prostředků zaměstnavatele. Hrazené závazky nejsou použity na zajištění a udržení příjmů, ale jedná se předražená či neuskutečněná plnění nebo nákupy, které byly zneužity pro osobní potřebu zaměstnance. Pachatel tedy musí disponovat příslušnými pravomocemi tak, aby úhrada příslušné faktury byla realizována, nebo podvést svého nadřízeného tak, aby tuto transakci autorizoval. Pro zamaskování podvodu může pachatel také falšovat související doklady / např. smlouvy dodací listy objednávky/.

Pachatelé pro své obohacení používají:

- a. nadhodnocené faktury,
- b. zboží a služeb pro vlastní potřebu,
- c. fiktivní transakce

Pro pachatele je typická znalost firemního prostředí, schvalovacích postupů a velmi často

i možnost přímé autorizace plateb. Pachatelé jednají buď sami nebo v součinnosti s další osobou a to jak z firemního prostředí tak i s dodavateli.

Použití bílého koně

„Bílý kůň“ je nastrčená osoba, která může na dlouhou dobu opustit republiku /cizinec/ nebo osoba, která si neuvědomí, že se dopouští protiprávního jednání a stačí jí krátkodobý finanční prospěch /osoby duševně nemocné, osoby nízkého věku/. Prostřednictvím společností, které jsou zakládány jen za účelem spáchání podvodného jednání pachatelem nebo skupinou pachatelů a kde je jako odpovědná osoba „bílý kůň“ pak probíhá fakturace.

Tyto společnosti často sídlí na adresách, které jsou společné pro mnoho subjektů a často je to v budovách, které patří společnostem, které zakládají „ready made“ společnosti. Bílý kůň založí bankovní účet, s kterým má dispoziční právo pachatel a nebo z kterým sice má dispoziční právo pouze bílý kůň ale peníze posílá na dohodnutý účet, a za svou službu je odměněn provizí.

Použití společnosti s delší historií.

Protože použití nově zakládaných společností je pro pachatele rizikové, z hlediska možné kontroly databází a porovnání s registry a proto se používají již dlouho fungující společnosti. Nežádá se jedná o společnosti poskytující služby, často reklamu, protože většina reklamy není snadno měřitelná a díky smluvním cenám si může pachatel domluvit příslušnou provizi ze svého podvodu.

Zneužití dodavatele

Pokud se pachatel domluví s dodavatelem výrobků či služeb, pak dodavatel vystaví fakturu na nedodané zboží, nebo fakturu na vyšší počet zboží, než které ve skutečnosti dodal a rozdíl mezi skutečně dodaným zbožím a fakturovanou částkou si mezi sebe s pachatelem rozdělí.

Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

Podvodné jednání na účtu 331 Zaměstnanci může mít několik forem.

Zvyšování nákladů – černé duše – zaměstnanci, kteří pro firmu ve skutečnosti nepracují, jsou za ně odváděny daně a peníze jsou do černého fondu či vedoucímu pracovníkovi, který má vliv na personální politiku a vyplácení mezd. Nejčastěji se podvody dělají u pracovníků na dohodu

o provedení práce, kde se při částce do 10 tis. Kč odvádí pouze daň.

Dalším typem podvodu je situace, kdy pracovník je zaměstnán na hlavní pracovní poměr avšak pouze na minimální mzdu a zbytek mzdy je zaměstnanci vyplácen jako černá mzda „na ruku“. V tomto případě přichází stát o daň z příjmů ze závislé činnosti a dále je krácen na sociálním a zdravotním pojištění.

K podvodu může docházet i praktikováním tzv. „švarcsystému“, kdy pracovník, vykonává činnost pouze pro jednoho zaměstnavatele, má od něj zapůjčeny pracovní prostředky, má vyhrazeno pracovní místo, pracuje pro tohoto zaměstnavatele na fakturu. Zaměstnavatel tak docílí nižších odvodů, a de facto nastává situace, kdy podnikatel zaměstnává jiného podnikatele.

Pokyn D – 285² Ministerstva financí ze dne 1.1. 2005, o aplikaci § 6 odst. 1 a 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a vymezení tzv. závislé činnosti vymezil pracovně právní vztah z pohledu daní z příjmů následovně: „plátce příjmů přímo či nepřímo ukládá úkoly, řídí a kontroluje fyzickou osobu a nese odpovědnost související s její činností, fyzická osoba má ve vztahu k plátcem příjmů obdobné postavení jako zaměstnanec, odměna za práci je vypočítána na základě délky pracovní doby nebo obdobným způsobem běžným při odměňování osoby v pracovně právním vztahu, materiál, pracovní pomůcky, stroje a zařízení potřebné pro výkon činnosti jsou fyzické osobě poskytovány plátcem příjmu, vztah mezi plátcem příjmu a fyzickou osobou je dlouhodobý a nebo soustavný, resp. fyzická osoba vykonává činnost dlouhodobě pouze pro jednoho plátce příjmu, a to osobně nebo prostřednictvím spolupracující osoby“.

Zúčtování s institucemi sociál. zabezpečení a zdravot. pojištění

Pokud dochází k podvodu v oblasti mezd, pak se tyto podvody projeví i na zúčtování s institucemi, protože při vyplácení nižší než skutečné mzdy odvádí společnost i nižší odvody na sociálním a zdravotním pojištění. Současná legislativní úprava je nastavena tak, aby zaměstnavatel odváděl za zaměstnance sociální a zdravotní pojištění v následující výši:

---

² Dostupný on-line na:
<http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/legislativa-a-metodika/pokyny-d/casove-cleneni/2005/pokyn-d-285-1672>

- odvody na sociální pojištění zaměstnanců - dle zákona č. 589/1992 Sb., výše pojistného činí celkem 25 %, vyměřovacího základu za rozhodné období (kalendářní měsíc),
- zdravotní pojištění - dle zákona č. 592/1992 Sb., činí výše pojistného 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období (kalendářní měsíc).

Zúčtování daní a dotací

Daň z přidané hodnoty

Nejčastějším a nejnebezpečnějším podvodem s DPH je tzn. karuselový podvod. Evropské se unii začíná objevovat v 1992, protože došlo k osvobození plnění od DPH uskutečněného mezi jednotlivými členskými státy. Daňová správa odhaduje, že díky karuselovým podvodům přijde stát ročně až o 80 miliard korun. Podvod je založen na vylákání výhody spojené s nárokem na odpočet daně nebo na nepřiznání či neodvedení daňové povinnosti. V uměle vytvořeném řetězci obchodních společností je zapojeno i několik desítek společností, které spolu obchodují a které mají za cíl obrátit stát o daň z přidané hodnoty. Nejčastějším zbožím je elektronika zlato, cukr, mobily atd. Jedná se o zneužití ust. § 63 odst. 1 písm. c) ve vazbě na ust. § 66 ZDPH. Z uvedené právní úpravy plátce má nárok na odpočet při vývozu zboží - výstup zboží z území EU na území třetí země. Do obchodu musí být zapojeny minimálně následující osoby:

Broker (profit tracker) – plátce DPH, na základě nadměrného odpočtu, na který vznikl nárok na základě karuselového obchodu, čerpá nárok na odpočet daně.

Missing trader (bílí kůň) má vlastní daňovou povinnost na DPH z titulu pořízení zboží z jiného členského státu kterou neuhradí, čímž na straně státu vznikne nedobytná daňová pohledávka. V těchto firmách často figurují nastrčení jednatele, tzv. bílí koně, kteří se často rekrutují z cizích státních příslušníků či z bezdomovců. Proto je tato daňová pohledávka nedobytná.

Pro znesnadnění odhalení podvodu se do řetězce zapojuje ještě následující článek:

Buffer, který je plátcem v roli mezičlánku mezi missing traderem a brokerem. Jeho rolí je zastření přímé vazby mezi ostatními plátcí a ztížení odhalení podvodu. Roli bufferů přebírá pro znesnadnění odhalení podvodu mnoho firem.

Řetězovitý podvod

Řetězec spřízněných firem obchoduje, přičemž v jednom místě řetězce plátců DPH není daň přiznána ani odvedena a příslušný ekonomický subjekt přestane existovat či tuto firmu není možné dopátrat. Kupující, který zaplatil DPH podvodníkovi, si může na základě svého přiznání k DPH odečíst stejnou částku DPH. Poté bude stejný výrobek určen k vývozu. Tímto způsobem vláda ztratila celou DPH, která by měla být zaplacená na zboží, spíše než její zlomek, který by byl vyplacen pouze za jednu fázi výrobního procesu.

Dotace ze státního rozpočtu a ostatní dotace

Dotační podvody častým prostředkem podvodníků, jak získat peníze. Z hlediska trestního práva tuto problematiku řeší § 212, zákona 40/2009 Sb., trestní zákoník kde se říká:

(1) Kdo v žádosti o poskytnutí dotace, subvence nebo návratné finanční výpomoci nebo příspěvku uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

(2) Stejně bude potrestán, kdo použije, v nikoli malém rozsahu, prostředky získané účelovou dotací, subvencí nebo návratnou finanční výpomocí nebo příspěvkem na jiný než určený účel.³

Schéma dotačního podvodu často v nadhodnocení skutečně potřebné dotace, v samotném projektu použití jiných, levnějších materiálů na danou zakázku či v použití dotace na projekt v rozporu s dotačními pravidly. Pachatelé tím způsobí škodu nejen státu, ale i ostatním subjektům, např. obci, která pak musí v případě prokázání dotačního podvodu dotaci, nebo její část vracet zpět do státního rozpočtu.

Jiné pohledávky a závazky

Pohledávky z prodeje obchodního závodu, závazky z koupě obchodního závodu a další pohledávkové a závazkové vztahy umožňují podvodníkům zlepšovat obraz společnosti. V oblasti výsledovky se tyto účty projeví na mimořádných výnosech a mimořádných nákladech.

---

³ Zdroj <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-5-paragraf-212>

Přechodné účty aktiv a pasiv

Přechodné účty aktiv a pasiv jsou velmi náchylné k vylepšování hospodářského výsledku společnosti. Sice tuto problematiku řeší ČUS 017 zúčtovací vztahy a ČUS 019 Náklady a výnosy a také § 24 -25 a § 27 ZoÚčt., ale kalkulaci na takto dohadné účty si tvoří účetní jednotka sama a tak se výsledný stav dá snadno ovlivnit.

Účtová třída 5 - náklady

Spotřebované nákupy

Náklady na reklamu jsou často zneužívanou formou krácení daně. Daňová účinnost nákladů na reklamu se posuzuje na základě § 4 odst. 1 zákona o daních z příjmů a dále v souladu s ustanovením odst. 1 písm. t). včetně reklamních a propagačních předmětů.

Podoba a množství reklamních a propagačních předmětů nejsou speciálně stanoveny. Lze tak za účelem propagace podnikání rozdávat nejrůznější předměty, pokud je dodržen limit 500 Kč a předmět opatřen logem, názvem firmy či poskytovanou službou. Lze rozdávat všechno, co poplatník uzná, pro účely propagace jeho podnikání vhodné.

Vzorek lze použít pro účely reklamy. Hodnota takového vzorku není stanovena. Pokud daňový subjekt rozdává vzorky /např. bonbony, sušenky atd.) pohybuje se v režimu ustanovení § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Vzorek lze všeobecných nákladů na podnikání při bezúplatném poskytnutí vzorku se jednoznačně očekává profit a to ve formě nákupu vzorového zboží.

Možnosti podvodného jednání jsou ve formě daňového uplatnění vyššího množství reklamních předmětů, než bylo ve skutečnosti nakoupeno, v uplatnění jako daňově uznatelných nákladů vyššího množství vzorků, než bylo skutečně rozdáno.

Služby

Výše nákladů na reklamu není v českém daňovém prostředí definována. Účetní ani daňové prepisy oblast reklamy ani reprezentace nijak nedefinují. Účtování nákladů obsahuje Český účetní standard pro podnikatele č. 19 - Náklady a výnosy. Jedná o náklad firmy a je považována za formu jednosměrné komunikace firmy se zákazníkem. Prostřednictvím různých médií nabízí

nové výrobky, služby, aktivity, či způsoby prodeje. Tím upevňuje pozici firmy na trhu. Do reklamních činností můžeme zahrnout reklamu v médiích, inzeráty v novinách, TV a rozhlasová reklama, reklamní tiskoviny účast na výstavách a veletrzích reklama na internetu dále i marketingové a prodejní výzkumy. Většina vyjmenovaných činností je těžko měřitelná. Proto je tato oblast snadno zneužitelná k daňovým únikům.

Pro snížení nákladů je častá situace, kdy vozidlo ve vlastnictví podnikatele, je používáno na služební cesty. Tím si může účtovat o cestovní náhrady za použití vozidla v plném rozsahu podle zákon ač. 262/2006 Sb., zákoníku práce.

Osobní náklady

Nákladová složka při podvodném jednání v oblasti mezd se projeví na účtu osobních nákladů a to je jich snížením, v případě, že zaměstnavatel vyplácí rozdílnou mzdu od skutečného stavu vydaných peněžních prostředků a nebo naopak vyššími, pokud zaměstnává tzn. mrtvé duše. Pokud zaměstnává pouze zaměstnance na dohodu o provedení práce, pak má jednodušší evidenci těchto pracovníků vzhledem k státní správě (nemusí je evidovat na zdrav. a soc. pojištění) a podvod mu tak lépe projde.

Jiné provozní náklady

Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti

Účetní odpis pohledávky řídí Českým účetním standardem pro podnikatele číslo 10 - Zvláštní operace s pohledávkami všechny účetní odpisy musí být proúčtovány, některé však nejsou daňově uznatelné. Jednorázový odpis pohledávky můžeme použít v případech, kdy náklady na vymožení pohledávky by převýšili výnos z jejich vymožení. Aby byl odpis pohledávky daňově účinný musíme vycházet z ZDP (§ 24 odst.2 písm. y). kde se říká:

"u poplatníků, kteří vedou účetnictví, jmenovitá hodnota pohledávky nebo pořizovací cena pohledávky nabyté postoupením, vkladem a při přeměně obchodní korporace, a to za předpokladu, že lze k této pohledávce uplatňovat opravné položky podle písmene i) nebo se jedná o pohledávku, ke které nelze tvořit opravnou položku podle právního předpisu upravujícího tvorbu rezerv a opravných položek pro zjištění základu daně z příjmů pouze proto, že od její splatnosti uplynulo méně než 18 měsíců a u pohledávek nabytých postoupením i v případě, že se jedná o pohledávku se jmenovitou hodnotou v okamžiku vzniku vyšší než 200000 Kč, ohledně které nebylo zahájeno rozhodčí řízení, soudní řízení nebo správní řízení,

za dlužníkem,"⁴

Zvýšenou pozornost při hledání rizik třeba zaměřit na rezervy, které představují budoucí rizika, kde se musíme přesvědčit, zda jejich tvorba a následné rozpuštění probíhá dle příslušných předpisů. Byť ji třeba posoudit a zda rezervy jsou daňově uznatelné, zda z nich může mít případný pachatel prospěch.

Finanční náklady

Ke snížení nákladů společnosti mohou sloužit i úroky. Výhoda je v tom, že pokud je společnost plátcem DPH tak jsou úroky od DPH osvobozeny. Z daňového hlediska můžeme na úroky pohlížet následovně:

- běžné bankovní úroky - jedná se o daňově uznatelné náklady. Pozornost je třeba věnovat případnému časovému rozlišení,
- úroky z úvěrů a úroků z půjček, kdy je věřitelem poplatník - fyzická osoba, která nevede účetnictví (daňová uznatelnost je podmíněna zaplacením),
- úroky, které se stávají součástí pořizovaného hmotného majetku, neovlivňují výši účtu 562 a tedy ani daňový základ, ale stávají se součástí pořizovací ceny majetku,
- úroky ze smluvních sankcí jsou za daňový výdaj (náklad) považovány až v okamžiku zaplacení,
- úroky z úvěrových finančních nástrojů a související náklady, které se posuzují dle § 25 odst. I písm. w) ZDP.(Hruška 2016 s. 497).

Kurzové ztráty

U společností, které účtují v cizí měně lze díky kurzovým ztrátám ovlivnit hospodářský výsledek, že se nezaúčtují a nebo se zaúčtují ve špatné výši.

Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace

Nakoupený nebo vlastní činností vyprodukovaný materiál předurčen pro využití v dané účetní

---

⁴ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

jednotce. Nelze ovšem vyloučit případy, kdy se např. s ohledem na změnu původního záměru nebo z důvodu nedostatečných technických parametrů apod. účetní jednotka rozhodne, že materiál prodá. Výnosy za prodej materiálových zásob budou zachyceny na účtu 642, souvztažně s příslušným účtem pohledávek nebo účtem peněz. Případné slevy dodatečně poskytnuté odběratelům budou účtovány jako storno, tj. mínusem. Pokud účetní jednotka neproučtuje prodej materiálu ve správném účetním období, ať již kvůli opomenutí či záměrně, tato transakce výrazně ovlivní hospodářský výsledek společnosti. Podobné ovlivnění hospodářského výsledku společnosti lze ovlivnit úrokem z prodlení, smluvní pokutou, odstupným, poplatkem z prodlení, penálem či jiné sankce ze smluvních vztahů.

Účtová třída 6 - výnosy

Tržby za vlastní výkony a zboží

V případě podvodného jednání v rámci společnosti dochází v tržbách k neobvyklému nárůstu peněžních prostředků. Indikaci můžeme provést na základě meziročního či meziměsíčního porovnání. Pokud společnost prodává zboží, můžeme sledovat i nárůst marže z prodeje zboží porovnáním účtu 604 a 504. Nastavením kontrolního systému lze toto jednání včas odhalit.

Finanční výnosy

Podobně jako na straně nákladů lze ovlivňovat hospodářský výsledek manipulací s úroky, kurzovými rozdíly a ostatními finančními výnosy.

Indikátory podvodného jednání

- zaměstnanec není ochotný odepsat pohledávky,
- údaje o prodeji bez zjevné příčiny náhle stoupají v porovnání s předchozími obdobími,
- zaměstnanec, jehož prodejní údaje se náhle zvýší, mohou zaznamenávat fiktivní prodeje, aby získali větší provizi,

- údaje o prodeji zaměstnanců se zvyšují na konci každého období, následované zrušením a návratností na začátku dalšího období,
- zaměstnanec může zaznamenávat fiktivní prodeje na konci jednoho období a zrušit je po obdržení provize nebo bonusu,
- nerealistické cíle nebo očekávání ze strany managementu Společnost, která ukládá nerealistické a nedosažitelné cíle, vytváří situaci, která vede k podvodům s finančními výkazy.

Nastavení kontrolních mechanismů společnosti

Kontrola pracovníků pracujících s hotovostí

U těchto pracovníků je nutno provádět pravidelnou denní, týdenní nebo měsíční kontrolu pokladní hotovosti a její porovnání s účetním stavem. Je vhodné zavést i namátkové kontroly. Případný rozdíl okamžitě identifikovat a neodkladně řešit. Zvláštní pozornost věnovat pracovníkům, kteří současně manipulují s hotovostí a mají přístup do účetního systému, kde by na základě svých pravomocí mohli upravovat případné rozdíly mezi pokladní hotovostí a účetním zůstatkem. Je nutno zavést systém „druhých očí.“ Zajímat se o mimopracovní aktivity těchto zaměstnanců, vnímat změny jejich chování.

Nejúčinnějším způsobem prevence krádeže je oddělení povinností - rozdělení odpovědnosti za zpracování peněz a účtování mezi dvěma nebo více jednotlivci. Když je jedna osoba odpovědná za více úkolů, jako je příjem příchozích plateb, jejich uložení do banky a jejich zaznamenávání do účtů, má tato osoba možnost páchat podvody. V malých organizacích, kde jedna osoba odpovídá za veškeré účetní funkce, by měl výkonný nebo dohlížečící orgán prověřit transakce a podepsat bankovní vklady.

Interní audit

Bez systému kontrol je pro zaměstnance snadné spáchat podvody.

Provést interní audit smluv, finančních transakcí a softwaru. Na reprezentativním vzorku transakcí provést detailní posouzení, tento proces může objevit nesrovnalosti, jako je chybějící nebo pozměněná dokumentace nebo neoprávněné úpravy účtů. Neohlášené a překvapivé audity

mohou chytit nepřípraveného pachatele předtím, než má čas provést obvyklé úpravy účtů, aby se podvody skryly. Jakmile budou identifikovány potenciální rizika podvodu v účetním systému, mohou být účty pravidelně kontrolovány kvůli známám podvodu. Například vedoucí může pravidelně kontrolovat bankovní výpisy s zúčtování bank v informačním systému.

Zavedení linky důvěry

Zavést postup pro důvěrné hlášení tipů a stížností a povzbuzovat zaměstnance, aby hlásili neregulární aktivity.

Detekce účetního podvodu v rámci organizace

Nesrovnalosti v účtech mohou být způsobeny chybami ale může to indikovat, že dochází k podvodu. V obou případech by měl být zjištěn zdroj nesrovnalosti ten prověřit.

Špatný záznam (špatně vedené účetní záznamy usnadňují zaměstnancům zakrývání krádeží a mohou být dokonce úmyslným pokusem zaměstnance, aby zatajil nepravdivé činnosti. Bez přesných záznamů je obtížné ověřit účetní závěrku a přesně určit, co se děje).

Chybějící nebo poškozené dokumenty

Chybějící nebo pozměněné bankovní výpisy, faktury, potvrzení, vkladové listy, zrušené šeky, pokladní pásky a další podpůrné doklady jsou známkami toho, že zaměstnanec může do účetního systému zadávat podvodné informace.

Nevysvětlené změny v obchodních vzorcích (musí prozkoumán nevysvětlitelný nárůst nebo pokles tržeb, nárůst počtu odpisů, změna načasování bankovních vkladů a dalších pravidelných transakcí).

Bankovní vklady prováděné v nepravidelných intervalech

Bankovní vklady uskutečňované v nepravidelných intervalech mohou znamenat, že zaměstnanec je zapojen do lapovacího schématu, který využívá peněžní prostředky z nedávných prodejů, aby vytvořil schodek v předchozím bankovním vkladu.

Metody použité při identifikaci možného podvodného jednání

Důkazy o účetním podvodu signalizují nesrovnalosti v účetních výkazech, které je možné najít na základě porovnání očekávaných a historických výsledků. Systém sledování a dvojí kontroly účetních záznamů může být účinný při předcházení a urychlení zjišťování podvodů

s finančními výkazy.

Pro identifikaci účetních podvodů lze použít metody finanční analýzy, především pak srovnání v delším časovém období, minimálně 3 roky. Výsledky analýzy jsou velmi široké, je třeba při jejich interpretaci velmi důslední. Dále je třeba mít na zřeteli, že v případě interpretace takových dat se jedná pouze o vodítko, kde se případné podvodné jednání může skrývat, pokud je to možné, pak provést důkladnou analýzu dat v daném roce. Podvody se projeví v různých oblastech statutárních výkazů, ovlivní rentabilitu, likviditu a solventnost. Díky finanční analýze je možno predikovat budoucí vývoj společnosti a posoudit silné a slabé stránky společnosti firmy.

Analýza absolutních ukazatelů vycházejí z účetních výkazů.

- analýzou dat většinou porovnáváme daný účetní rok s rokem minulým,
- u jednotlivých položek nás zajímají jak absolutní změny těchto údajů, tak i změny procentní (relativní),
- provádíme dvě analýzy horizontální analýzu a vertikální analýzu.

Horizontální analýza (analýzu trendů) kde zjišťujeme, jak se určitá položka v účetním výkazu změnila oproti předchozímu roku, a to jak v absolutní výši, tak i v relativní (percentuální) výši. Porovnávání položek účetních výkazů mezi jednotlivými roky se provádí po řádcích, horizontálně - právě z tohoto důvodu mluvíme o horizontální analýze.

Tabulka 2 Vzor horizontální analýzy

Aktiva	Rok 1	Rok 2	Meziroční změna Rok 1-Rok2	Procentuální meziroční změna	Rok 3	Meziroční změna Rok 1/Rok2	Procentuální meziroční změna
Peníze	100,00	180,000	80,00	80,00 %	400,000	220,000	122,22 %
Oběžná aktiva	37,00	43,000	6,000	16,22 %	12,000	-31,000	-72,09 %
Pohledávky	56,00	70,000	14,000	25,00 %	23,000	-47,000	-67,14 %
Majetek	40,00	40,000	0	0,00 %	40,000	0	0,00 %
Celkem	233,00	333,000	100,000	42,92 %	475,000	142,000	42,64 %

Vertikální analýza (procentní rozbor komponent)

Srovnáváme účetní výkazy daného roku s výkazy z minulých let a zejména pak porovnat několik společností různých velikostí. Pojem „vertikální“ je zde míněn vtom smyslu, že technika rozboru bývá zpracovávána v jednotlivých letech od shora dolů a nikoli napříč jednotlivými roky.(Meritum 2018 s.502).

Tabulka 3 Vzor vertikální analýzy

Aktiva	Rok 1	Vertikální analýza	Rok 2	Vertikální analýza	Rok 3	Vertikální analýza
Peníze	100,000	42,92 %	180,000	54,05 %	400,000	84,21 %
Oběžná aktiva	37,000	15,88 %	43,000	12,91 %	12,000	2,53 %
Pohledávky	56,000	24,03 %	70,000	21,02 %	23,000	4,84 %
Majetek	40,000	17,17 %	40,000	12,01 %	40,000	8,42 %
Celkem	233,000	100,00 %	333,000	100,00 %	475,000	100,00 %

Analýza poměrových ukazatelů

Poměrové ukazatele charakterizují vzájemný vztah dvou položek z účetních výkazů pomocí jejich podílu. Aby měl takto vypočtený poměrový (intenzivní) ukazatel určitou vypovídací schopnost, musí existovat mezi položkami uvedenými do poměru vzájemná souvislost. Při výběru ukazatelů je třeba mít vždy na mysli cíl, kterého chceme analýzou poměrových ukazatelů dosáhnout.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Pro praktickou část byla vybrána účetní data reálných společností z různých segmentů hospodářského spektra, společnosti Tennis Agens spol. s r.o.(dále jen TA), která je reklamní agenturou, kde dochází nejvíce k nadhodnocení účetních dat (fakturované služby za neexistující poskytnutá reklamní plnění), dále společnosti Regia facility s.r.o. (dále jen RF) zabývající poskytováním služeb v oblasti montáže zabezpečovací techniky a poskytováním služeb v oblasti facility managementu, kde dochází ke zkreslování účetních výkazů v oblasti materiálu a zásob a nedokončené výroby.

Pro analýzu autor použil následující nástroje:

- extenzivní ukazatele (informace o rozsahu prostředků),
- intenzivní ukazatele vycházejí z oblasti (ukazují aktiv a pasiv výsledkové, které pracují s výnosy a náklady a výsledkem hospodaření),
- jak se rychle se tyto ukazatele mění) podávají informace o míře jakou jsou extenzivní,
- horizontální a vertikální analýza zadruhé rozdílové ukazatele které získáváme rozdělením stavu určitých skupin aktiv a pasiv,
- poměrové ukazatele již poměří vzájemný vztah dvou absolutních ukazatelů formou zlomků,
- procentní ukazatele vyjadřující procentem poměrnou změnu extenzivní ukazatele mezi dvěma obdobími a hodnotu jednoho extenzivního ukazatele.

Analyzovaná data vychází z účetních výkazů, které společnosti zveřejnily na portálu www.justice.cz, kde mají zákonnou povinnost je zveřejňovat. Analýza je provedena na základě autorových zkušeností z účtování podobných společností za použití programu MS Excel.

4.1 Analýza vybraných oblastí účtování společností

4.1.1 Analýza vybraných ukazatelů rentability – obchodní společnost

Jako součást analýzy společnosti jeho spoření hospodaření a případně analýzy detekce podvodu

je důležité porovnat absolutní ukazatele v jednotlivých letech určitě doporučení je možno vidět dodržování bilančních pravidel, která vedou k dlouhodobé finanční stabilitě.

Poměrové ukazatele se v praxi hodně využívají vzhledem k tomu, že si účetní jednotka může rychle vytvořit úsudek po svých základních finančních charakteristikách srovnatelnost je dána díky porovnání v jednotlivých letech a dále pak srovnání k společnosti, která podniká ve stejném oboru.

4.1.2 Analýza na základě bilančních pravidel

Analýzu vybrané společnosti RF provedl autor práce s pomocí bilančních pravidel. Důvodem pro vybrání této společnosti je fakt, že na jejich výkazech lze snadno demonstrovat problémy společnosti s kterými se potýká.

4.1.3 Pravidlo vyrovnání rizika

Pravidlo říká, že vlastní zdroje by neměly být nižší než zdroje cizí

$$\text{Vlastní kapitál} \geq \text{Dluhy}$$

Tabulka 4 Vyrovnání rizika u společnosti RF

	2017	2016	2015
Vlastní kapitál	65	67	221
Cizí zdroje	504	429	400
rozdíl	-439	-362	-179

Na základě tabulky je možno konstatovat, že situace účetní jednotky se stále v tomto ukazateli zhoršuje, nelepší ukazatel (i když ne dobrý) byl v roce 2015. Je vidět, že firma je předlužená a trend v tomto směru je stále sestupný. Znamená to, že výkonnost firmy stále klesá, firma již není schopná generovat zisk, který by byl vyšší než zadlužení této firmy. Při nižším objemu tržeb zůstávají náklady stejné a je třeba jsi položit otázku, zda se v tomto případě nejedná

o krácení daně tím, že se zvyšují náklady (tab.5). Vzhledem k tomu, že objem mezd je ve sledovaných obdobích nízký (max. 35 tis Kč v roce 2017, bez odvodů na sociální a zdravotní pojištění) znamená to, že společnost odvedenou práci platí na základě dodavatelsko-odběratelských vztahů. Autor předpokládá, že firma si zvyšuje náklady na základě nadhodnocených faktur.

Tabulka 5 Výkaz zisků a ztráty společnosti RF

	2017	2016	2015
Tržby z prodeje výrobků a služeb	3 987	3 854	4 516
Tržby za prodej zboží	665	341	175
Výkonová spotřeba	4 444	4 307	4 356
Náklady vynaložené na prodané zboží	469	231	283
Spotřeba materiálu a energie	110	205	355
Služby	3 865	3 871	3 718
Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)			
Aktivace (-)			
Osobní náklady	35	23	3
Mzdové náklady	35	23	3

4.1.4 Pravidlo financování

Hovoří o tom, že je třeba sladit časový horizont majetkových účastí s časovým horizontem finančních zdrojů (dlouhodobý majetek by měl být financován z dlouhodobých zdrojů)

$$\text{Dlouhodobý majetek} = \text{vlastní kapitál} + \text{dlouhodobé dluhy}$$

Tabulka 6 Financování společnosti obchodní společnosti

	2017	2016	2015
Dlouhodobý hmotný majetek	51	0	0
Vlastní kapitál	65	67	221
Dlouhodobé dluhy	280	102	20
Výpočet	-294	-169	-241

Pravidlo financování společnosti RF dodrženo. Pochybnosti o správnosti účtování a podezření na daňový podvod však vzbuzuje okolnost, že společnost si pořídila dlouhodobý hmotný

majetek až v roce 2017 přestože jej v letech 2015-2016 ke svému podnikání nepochybně potřebovala. Srovnatelné společnosti vlastní dlouhodobý majetek v hodnotě min. 400 tis. Kč. Předpokládáme, že společnost vlastní osobní automobil v hodnotě 400 tis. Kč, pořízený v roce 2015. Automobil, zařazený v druhé odpisová skupině se odepisuje 5 let.

Tabulka 7 Odpisy automobilu, pořizovací cena 400 tis.Kč

Rok	Rovnoměrný odpis			Zrychlený odpis		
	Zůstatková cena	Roční odpis	Oprávký celkem	Zůstatková cena	Roční odpis	Oprávký celkem
2015	356 000	44 000	44 000	320 000	80 000	80 000
2016	267 000	89 000	133 000	192 000	128 000	208 000
2017	178 000	89 000	222 000	96 000	96 000	304 000
2018	89 000	89 000	311 000	32 000	64 000	368 000
2019	0	89 000	400 000	0	32 000	400 000

V případě, že společnost používala pro přepravu materiálu a sjednávání zakázek soukromé motorové vozidlo a do nákladů si dávala cestovní náhrady, které se počítají jako součet opotřebení vozidla a průměrné ceny benzínu na 100 km, tak by mohlo docházet k navýšení částky nákladů proto, že vykázané kilometry by neměly přímou souvislost s podnikáním ale obsahovaly by i kilometry, které podnikatel najel při svých soukromých cestách.

4.1.5 Pari pravidlo

Sleduje vztah dlouhodobého majetku a vlastního kapitálu ale dodržuje se jen zřídka, protože profinancování dlouhodobého majetku používají účetní jednotky cizí zdroje.

$$\text{dlouhodobý majetek} = \text{vlastní kapitál}$$

Tabulka 8 Pari pravidlo společnosti RF

	2017	2016	2015
Dlouhodobý hmotný majetek	51	0	0
Vlastní kapitál	65	67	221
Rozdíl	-14	-67	-221

Ani u analyzované obchodní korporace nebylo toto pravidlo v žádném ve sledovaném období dodrženo. V tomto případě to není neobvyklé.

4.2 Ukazatelé rentability

Ukazatelé rentability poměří zisk s výší zdrojů, které byly vynaloženy na vytvoření tohoto zisku. Používá se pro posouzení intenzity využívání, reprodukce a zhodnocení kapitálu společnosti.

4.2.1 Rentabilita celkového kapitálu

Rentabilita celkového kapitálu měří hrubou produkční sílu účetní jednotky a její výdělečnou schopnost. Hodnota ukazatele udává kolik korun zisku vynesla každá koruna investovaného kapitálu. Pro analýzu byla vybrána společnost RF.

$$\text{Rentabilita celkového kapitálu ROA} = \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním}}{\text{Aktiva}}$$

Tabulka 9 Rentabilita celkového kapitálu

	2017	2016	2015
Zisk před úroky a zdaněním	3	-154	291
Aktiva celkem	569	496	621
Rentabilita celkového kapitálu (ROA)	0,00527	-0,31048	0,46860

V posuzované společnosti je hodnota rentability nejlepší v roce 2015, kdy dosáhla hodnoty 0,47 avšak v roce 2016 je tato hodnota záporná a v roce 2017 je hodnota rentability celkového kapitálu velmi nízká. Posuzované výsledky znamenají, že situace se po propadu v roce 2016 mírně zlepšuje.

4.2.2 Rentabilita vlastního kapitálu.

Vyjadřuje výnosnost vloženého kapitálu. Pokud není výnos několik let po sobě dostačující, mělo by se vedení společnosti vážně zamyslet nad pokračováním existence podniku.

Tabulka 10 Rentabilita vlastního kapitálu.

	2017	2016	2015
Zisk po zdanění (Čistý zisk)	3	-154	291
Vlastní kapitál	65	67	221
Rentabilita celkového kapitálu (ROA)	0,04615	-2,29851	1,31674

Rentabilita vlastního kapitálu posuzované společnosti je v roce 2015 na dobré úrovni, avšak v roce 2016 klesla do záporných čísel a v roce 2017 je tato hodnota velmi nízká.

4.2.3 Rentabilita tržeb

Poměřuje čistý zisk společnosti s celkovými tržbami. Výsledek indikuje, kolik korun přinesla účetní jednotce jedna koruna tržeb.

$$rentabilita\ tržeb = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}}$$

Tabulka 11 Rentabilita tržeb

	2017	2016	2015
Zisk po zdanění (Čistý zisk)	3	-154	291
Tržby	4652	4195	4691
Rentabilita celkového kapitálu (ROA)	0,00064	-0,03671	0,06203

Rentabilita tržeb v posuzované společnosti v roce 2015 je 0,06 Kč, v roce 2016 je záporná a v roce 2017 je velmi nízká. Tento vývoj může znamenat manipulaci s hospodářským výsledkem společnosti a to buď v oblasti výnosů (krácení tržeb, nejsou přiznána všechna plnění, v oblasti služeb se tak velmi často děje v zakázkách pro soukromníky, kteří od dodavatele nevyžadují faktury) a nebo v oblasti nákladů, kde dochází v oblasti služeb (účty třídy 51) k jejich navyšování a to jak formou faktur za neodvedenou práci či podobným způsobem.

4.2.4 Rentabilita nákladů

Rentabilita nákladů, která poměřuje čistý zisk společnosti s jejími náklady. Jedná se o jeden z nejvíce sledovaných ukazatelů vůbec.

Rentabilita nákladů sledované obchodní společnosti.

Tabulka 12 Rentabilita nákladů sledované obchodní společnosti.

	2017	2016	2015
Zisk po zdanění (Čistý zisk)	3	-154	291
Náklady	4444	4307	4356
Rentabilita celkového kapitálu (ROA)	0,00068	-0,03576	0,06680

U posuzované společnosti je rentabilita nákladů v roce 2015 0,6, v roce 2016 je rentabilita nákladů záporná a v roce 2017 je tato rentabilita nákladů nízká. Zde se projeví již dříve popsané předpoklady manipulace s hospodářským výsledkem společnosti krácením výnosů či navýšením nákladů.

4.3 Dlouhodobý majetek

Dlouhodobý majetek je výraznou součástí aktiv společnosti proto je třeba ověřit za vykázaný majetek vůbec existuje, zda je oceněn ve správné výši, zda jsou do pořizovacích cen zahrnuty všechny položky. Majetek, který se zapisuje do katastru nemovitostí je třeba mít tuto skutečnost doloženou výpisem z katastru nemovitostí. Další výraznou skutečností jsou úbytky a nebo přírůstky majetku, kde se kontroluje zda majetek správně zaúčtován a zda je správné zaúčtování vyřazeného majetku.

Pro ověření byla vybrána data společnosti TA (reklamní agentury), která v rozvaze vykazuje velké změny mezi roky 2015 a 2016 a to nejen v oblasti hmotného majetku ale i v oblasti dlouhodobého finančního majetku. U dlouhodobého finančního majetku se může jednat o půjčky, které jsou mezi spřízněnými společnostmi vzhledem k tomu, že tyto skutečnosti nejsou podrobně rozepsány v příloze účetní závěrky (kde by ze zákona měly být zveřejněny) je třeba tento fakt ověřit na základě inventarizace příslušných analytických účtů. Další anomálie, která je patrná z účetních výkazu je ta, že pokles dlouhodobého majetku mezi roky 2015 a 2016 je v netto cenách vyšší než pokud by se majetek odepisoval. Tato skutečnost je patrná i ve výsledovce, kde úpravy hodnot prodaného dlouhodobého nehmotného majetku a hmotného majetku v roce 2016 jsou nulové.

Tabulka 13 Rozvaha aktiva a dlouhodobý majetek společnosti TA

TEXT	Účetní období (Netto)							
	2017	2016			2016	2015		
b			změna	%			změna	%
AKTIVA CELKEM	4768	3282	1486	45,28%	3282	19164	-15882	-82,87%
Pohledávky za upsaný ZK								
Stálá aktiva	352	266	86	32,33%	266	1303	-1037	-79,59%
Dlouhodobý hmotný majetek	6	47	-41	-87,23%	47	543	-496	-91,34%
Hmotné movité věci a jejich soubory	61	47	14	29,79%	47	543	-496	-91,34%
Dlouhodobý finanční majetek	291	219	72	32,88%	219	760	-541	-71,18%

Jedná se o nesoulad v oblasti dlouhodobého hmotného majetku mezi rozvahou a výsledkovkou a jejich vazbu přírůstků opravěk na odpisy, úbytek opravěk na úbytek majetku kde můžeme analyzovat výkyvy a identifikujeme možnou existenci nesprávného zaúčtování a či vykázání ve výkazech.

Tabulka 14 Výsledovka-úpravy hodnot majetku společnostji TA

TEXT	Účetní období (Netto)							
	2017	2016			2016	2015		
			změna	%			změna	%
Úpravy hodnot v provozní oblasti	1		1	100,00%		144	-144	-100,00%
Úpravy hodnot DNM a HM - trvalé	1		1	100,00%		144	-144	-100,00%
Úpravy hodnot DNM a HM - trvalé	1		1	100,00%			0	0,00%
Tržby z prodaného dlouhodobého majetku			0	0,00%			0	0,00%
Jiné provozní výnosy	90		90	9000,00%			0	0,00%
Ostatní provozní náklady	45	4 416	-4 371	-98,98%	4 416	9	4 407	48966,67%
Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku		32	-32	-100,00%	32		32	3200,00%

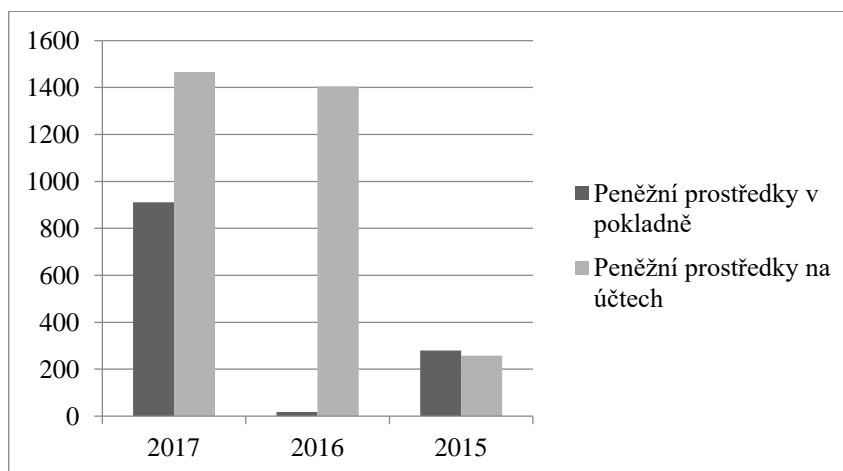
Porovnáním rozvahy a výsledovky autor došel k závěru, že v oblasti majetku nebylo správně účtováno, protože změna stavu majetku neobjevila ve výsledovce roku 2016, kdy mělo být účtováno o odpisech majetku a nebo o jeho prodeji. Kontrolu lze provést na základě inventárních karet majetku, které si společnost v souladu se zákonem o účetnictví musí vést.

V případě, že by došlo k prodeji dlouhodobého majetku pak sledujeme, zda majetek nebyl prodán za cenu nižší než je zůstatková cena, zvláště pokud se jedná o prodej zaměstnanci nebo spřízněné osobě.

4.4 Krátkodobý finanční majetek

Pro analýzu vybrané firmy byla použita meziročními srovnáními zůstatků na bankovním účtu a v pokladně. Vypovídající schopnost není dostatečná, neboť může nastat situace, kdy společnost potřebuje vyšší hotovost. Avšak signálem, že je třeba se na tuto oblast zaměřit je záporný a nebo příliš vysoký zůstatek v pokladně. Pokud je záporný zůstatek na bankovním účtu může se jednat o špatné účtování kontokorentu. Dokladová inventura ověření zůstatků bankovních účtů nedělá problém, vzhledem k tomu, že zůstatky se ověřují na základě bankovních výpisů. Inventarizaci pokladny, a to jak dokladovou tak fyzickou má účetní jednotka povinnost dělat minimálně 4 x do roka a k rozvahovému dni. Problém spočívá v tom, že mnoho účetních jednotek tak nečiní a nebo že vedení společnosti má svou pokladnu, kde účetní společnosti nemůže provést fyzickou inventuru. V následujícím grafu zobrazuje přesně takovou skutečnost kdy peněžní prostředky na pokladně v roce 2015 jsou ve výši 295 tis. Kč a v roce 2017 dokonce 911 tis.Kč.

Graf 2 Meziroční vývoj krátkodobého finančního majetku

Takto vysoké zůstatky finanční hotovosti jsou podezřelé, z hlediska bezpečnosti je mnohem bezpečnější odvádět hotovost z pokladny na bankovní účet. Dalším faktorem, který zakládá skeptický pohled zveřejněné účetní výkazy je skutečnost, že reklamní společnosti tohoto typu mají na konci kalendářního roku většinou období klidu, proto je třeba u společnosti udělat nejen dokladovou ale i fyzickou kontrolu zůstatků hotovosti na pokladně. Dále by bylo vhodné provádět i namátkové kontroly těchto pokladen.

4.5 Pohledávky

U ověřovaných účetních výkazů reklamní společnosti v oblasti pohledávek se v případě, pokud je společnost auditována, předkládá auditorovi soupis všech pohledávek s členěním pohledávek dle lhůty splatnosti. Významné pohledávky nebo skupina pohledávek se ověřuje na základě ověřovací dopisu zaslání příslušnému odběrateli. V případě sledované reklamní společnosti je zůstatek pohledávek v roce 2015 ve výši 17861 tis. Kč velmi vysoký a proto je nutné ověřit tuto skutečnost dokladovou inventuru, která by dokládala oprávněnost této výše. Oproti roku 2016 kdy zůstatek na účtu pohledávek z obchodního styku 3016 tis Kč je toto změna velmi výrazná a proto je potřeba provést kontrolu i v roce 2016 zda opravdu pohledávky vykazované k 31.12.2015 byly v roce 2016 uhrazeny. Může se jednat o situaci, kdy pohledávky byly dobropisovány a kdy původní platba byla připsána na jiný účet než na účet společnosti.

Tabulka 15 Meziroční srovnání pohledávek změna absolutních ukazatelů společnosti TA

Rok	2017		2016		2015
		změna		změna	
Oběžná aktiva	4416	1400	3016	-14845	17861
Pohledávky	2039		1595	-15730	17325
Pohledávky - ostatní			220	-1380	1600
Dohadné účty aktivní					1600
Krátkodobé pohledávky	2039	444	1595	-14130	15725
Pohledávky z obchodních vztahů	1941	566	1375	-13548	14923
Pohledávky - ostatní	98	-122	220	-582	802
Stát - daňové pohledávky	15	-45	60	54	6
Krátkodobé poskytnuté zálohy	83	-77	160	-636	796

4.6 Mzdové náklady

Mzdové náklady jsou v VZZ zobrazeny v oddílu D – Osobní náklady a obsahují všechny požitky zaměstnanců včetně příjmu společníků a obchodní korporace ze závislé činnosti. Jsou zaúčtovány v hrubých částkách, z daňového hlediska se jedná o daňově uznatelné náklady. Zvláštní pozornost je při kontrole tohoto účtu třeba věnovat naturální plnění a dále tomu zda průměrná hrubá mzda není v některých obdobích výrazně vyšší a pokud ano, tak se zaměřit na

tuto skutečnost a odůvodnit, z jakého důvodu tomu tak je. Pokud by účetní jednotka zvyšovala své náklady tím, že účtuje zaměstnancům cestovné na základě cestovních příkazů, kde se tato skutečnost projeví ve VZZ v oblasti služeb.

Na základě podkladů získaných z VZZ a přílohy k účetní závěrce je známo, že v letech 2015-2016 měla společnost průměrný přepočtený počet zaměstnanců 4 a v roce 2017 2 zaměstnance. Z příložené tabulky je zřejmé, že společnost právně vykazovala mzdové náklady.

Tabulka 16 Meziroční srovnání mzdových nákladů a průměrné mzdy společnosti TA

Mzdové náklady a průměrná měsíční mzda					
2017		2016		2015	
mzdové náklady	Průměrná měs. mzda	mzdové náklady	průměrná měs. mzda	mzdové náklady	průměrná měs. mzda
583	24	866	24	933	26

Také v oblasti odvodů na sociální a zdravotní pojištění společnost plnila své povinnosti. Pro ověření této skutečnosti by použit kontrolní výpočet dle následujícího vzorce:

$$\text{odvody SP a ZP} = \text{mzdové náklady} * 34\%$$

Z příložené tabulky je zřejmé, že náklady na sociální a zdravotní pojištění odpovídají zveřejněným hodnotám.

Tabulka 17 Kontrolní výpočet nákladů na sociální a zdravotní pojištění společnosti TA

	2017	2016	2015
Mzdové náklady	583	866	933
Náklady na soc. zab. a zdr. poj. VZZ	197	294	317
Kontrolní výpočet	198	294	317

Problém u kontrolované společnosti však nastává při pohledu na rozvahu společnosti za jednotlivá období, kdy zůstatky na účtu závazky k zaměstnancům k 31.12. příslušných období neodpovídají zůstatkům zobrazeným na účtu závazky ze sociálního a zdravotního pojištění.

Ty vykazují výrazné disproporce. Z rozvahy je na první pohled vidět, že společnost si neplní závazky vůči státu a neodvádí sociální a zdravotní pojištění. Znamená to tedy, že dluží na odvodech za sociální a zdravotní pojištění, čímž se dopouští trestného činu, který je definován v trestním zákoníku jako zkrácení daně poplatků a jiných povinných plateb obsažených v § 241 trestního zákoníku. Trestního činu se dopustí ten, kdo kráčí povinný poplatek a pokud je dlužná částka vyšší než 50 tis. Kč. pak může být pachatel potrestán odnětím svobody na 6 měsíců až 3 léta nebo zákazem činnosti.

Tabulka 18 Meziroční srovnání VZZ společnosti TA

	2017	2016	2015
Závazky k zaměstnancům	23	26	51
Závazky ze soc. zab. a zdrav. poj.	232	456	261
Předpokládaný zůstatek závazků z SP a ZP	8	9	17
Rozdíl (dluh na SP a ZP)	-224	-447	-244

4.7 Zboží

Pro analýzu byla použita data společnosti RF, která se zabývá prodejem zboží v oblasti zabezpečovací techniky v této oblasti poskytuje i služby spojené s montáží tohoto zabezpečovacího zařízení dále služby v oblasti facility managementu. Data, která autor v rámci práce analyzoval vykazují v roce 2015 špatně vykázanou marži, která by se měla dle obecných zvyklostí pohybovat kolem 30%. Tato kritéria byla splněna v letech 2017 a 2016, avšak v roce 2015 je tato marže dokonce záporná.

Tabulka 19 Meziroční srovnání tržeb a nákladů na prodané zboží společnost RF

	2017	2016	2015
Tržby za prodej zboží	665	341	175
Náklady vynaložené na prodané zboží	469	231	283
Rozdíl tržby/náklady	196	110	-108
Výše marže	29,5%	32,3%	-61,7%

Pokud jsou náklady vynaložené na prodané zboží vykázané správně, pak tržby z prodeje

zboží při marži 30% by měly být 368 tis. Kč. Vykázaný rozdíl může signalizovat chybné zaúčtování ale i o podvod, kdy prodej zboží nebyl vykázán ve výnosech. V tomto případě by se jednalo o rozdíl ve výši 85 tis. Kč (náklady vynaložené na prodané zboží v roce 2015 zvýšeny marži ve výši 30%), o který by byla snížena daňová povinnost a stát by byl zkrácen na dani z příjmu právnických osob (při současné sazbě 19%) o částku 16 tis. Kč.

Na základě posouzení výkazů vyplývá, že jak sledovaná reklamní společnost, tak obchodní společnost mají velké problémy v oblasti účetního výkaznictví a je dosti pravděpodobné, že dochází ke zkreslování účetních výkazu. Autor předpokládá, že se tak děje na základě nesprávně vedeným účetnictvím a nebo podvodu. V každém případě je možno konstatovat, že výkazy které byly předány na obchodní rejstřík nesplňují požadavky, které jsou na něj kladeny zákonem o účetnictví a prováděcími předpisy a to s ohledem na to že jsou neprůkazné.

5 ZÁVĚR

Na základě zpracování rešerší literárních zdrojů byly v teoretické části vymezeny charakteristiky, znaků a rozdílů podvodných jednání, jejich vliv na finanční výkaznictví podniku a ovlivnění daňové povinnosti v rámci legislativního rámce České republiky.

Byly definovány škály forem páchání podvodných jednání, které nutné předpokládat při kontrolách účetních výkazů. Autor popsal typické příznaky toto chování pachatelů této trestní činnosti. Na základě výpočtů byl doložen nesoulad mezi zveřejněnými výkazy (rozvahou a výsledovkou) a výsledky, které indikují nesprávně vedené účetnictví, které nesplňuje požadavky kladené zákonem č. 563/1991, zákon o účetnictví a Českých účetních standardů stanovené ve vyhlášce č. 500/2002 sb., které ukládají účetním jednotkám účtovat o stavu a pohybu majetku, aktivech a pasivech, pohledávkách a závazcích, nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření a zachovávat věrný a poctivý obraz účetnictví a na finanční situaci účetní jednotky.

Analýzou jednotlivých ukazatelů bylo stanoveno důvodné podezření, že u obou firem docházelo v letech 2015-2017 ke krácení daně a jiné povinné platby a tím i možný postih statutárních orgánů jednotlivých společností dle § 241, zákona 40/2009, Sb., Trestního zákoníku.

Bylo ukázáno, že i účetní jednotky, které zveřejní své výsledky na obchodním rejstříku mají na první pohled problematické výkazy. Pokud by finanční správa měla analytické nástroje, které tuto skutečnost budou ve svých výpočtech zohledňovat, pak by určitě bylo více společností, které by byly předmětem jejich kontrolní činnosti.

Zároveň bylo popsáno, jakým způsobem je možno nastavit preventivní opatření proti těmto činnostem. Základním předpokladem pro zamezení podvodné jednání ve firmách je důsledné nastavení kontrolního systému v podobě interního auditu, u větších společností i auditu prováděného auditory. Dalším důležitým faktorem je nastavení organizační struktury společnosti tak, aby funkce nebyly kumulovány, aby pracovníci, kteří mají hmotnou zodpovědnost byli pravidelně kontrolováni Toto nastavení kontrolního systému zamezí (zásadně omezí) podvodnému jednání ve větších firmách, ne však tomu, aby se tak dělo v malých firmách, kde se funkce kumulují. V oblasti účetnictví je třeba, aby byla průběžně analyzována účetní data, nejlépe formou měsíčních účetních závěrek a aby byly prováděny nahodilé kontroly účetnictví.

Seznam použité literatury

ČIRTKOVÁ, Ludmila a kol. *Podvody, zpronevěry, machinace: možnosti prevence, odhalování a ochrany před podvodným jednáním*). 1.vyd. Praha: Armex, 2015 ISBN 80-86795-12-8.

DUŠEK, Jaroslav: *Vyhnete se chybám v účetnictví rady, řešení, praktické příklady*. 1.vydání. Praha. Grada 2014 ISBN 978-80-247-5433-8.

DVOŘÁČEK, Jiří.: *Interní audit a kontrola*. 1.vydání . Praha. C.H.Beck 2000 ISBN 80-7179-41-4.

DRÁBKOVÁ, D.: *Kreativní účetnictví a účetní podvody Řízení rizika účetních chyb a podvodů..* 1.vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017 ISBN 978-80-7552-791-2.

Elselmayer K Pascher D Perovic V: *Financial Controlling How to read Financial Statemens* 1.vydání: VCW Verlag Freiburg 2014, ISBN 978-3-7775-0046-1.

EUROPEAN COMMISSION: ON THE COMMISSION ANTI-FRAUD STRATEGY COM(2011) final vlastní překlad

Hruška. Vladimír. *Účetní manuál po podnikatelské subjekty aneb Průvodce účetními operacemi a účetní závěrkou*. 1.vydání. Praha. Grada 2016 ISBN 978-80-247-5805-3.

CHODASOVÁ, Zuzana. *Podnikový controllling:nastroj manažmentu*. 1.vyd Bratislava: Statis, 2012 ISBN 978-8085659-70-2.

Kolektiv autorů: *Meritum Účetnictví podnikatelů 2018*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s.7 ISBN 978-80-7552-989-3.

Králíček V. a Molín J.: *Vnější a vnitřní kontrola z pohledu managementu*. 1.vydání Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, ISBN 978-80-7478-557-3.

Landa Martin.: *Jak číst finanční výkazy*. 1.vydání Praha Computer Press. 2008. ISBN 978-80-251-1994-5.

MOLÍN, Jan. *Protiprávní jednání z pohledu profesní odpovědnosti auditorů, daňových poradců a účetních*. 1.vydání Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, ISBN 978-80-7357-600-4.

Ochrana F. a kol. Detecting and Reducing Corruption Risk and Fraud in the Public Sector. 1.vydání Praha: Charles University, 2017, ISBN 978-80-246-3589-7.

Schiffer Vladimír. Správně vedené účetnictví. 1 vydání Praha: Walters Kluwer ČR 2010 ISBN 978-80-7357-575-5.

Schiffer Vladimír. Vnitřní kontrolní systém Významný nástroj ochrany majetku a hospodaření účetních jednotek. 1 vydání Praha: ASPI. 2009 ISBN 978-80-7357436-9.

Šefčík M: Karuselové podvody. 1. Vydání Praha: Leges 2018 ISBN 978-80-7502-252-3.

WELLS, Joseph T. Corporate Fraud Handbook: Prevention and Detection. 4. Vydání New Jersey: Wiley, 2014 ISBN 978-81-26-5045

On-line zdroje

<http://modernizeni.ihned.cz/c1-63282860-drasticky-dave-celi-afere-v-ucetnictvi>

<http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/legislativa-a-metodika/pokyny-d/casove-cleneni/2005/pokyn-d-285-1672>

Seznam tabulek

Tabulka 1	Počet hospodářských trestných činů v letech 2010 - 2018.....	11
Tabulka 2	Vzor horizontální analýzy	32
Tabulka 3	Vzor vertikální analýzy	33
Tabulka 4	Vyrovnaní rizika u společnosti RF.....	35
Tabulka 5	Výkaz zisků a ztráty společnosti RF	36
Tabulka 6	Financování společnosti obchodní společnosti	36
Tabulka 7	Odpisy automobilu, pořizovací cena 400 tis.Kč	37
Tabulka 8	Pari pravidlo společnosti RF	37
Tabulka 9	Rentabilita celkového kapitálu	38
Tabulka 10	Rentabilita vlastního kapitálu.....	39
Tabulka 11	Rentabilita tržeb	39
Tabulka 12	Rentabilita nákladů sledované obchodní společnosti.....	40
Tabulka 13	Rozvaha aktiva a dlouhodobý majetek společnosti TA	41
Tabulka 14	Výsledovka-úpravy hodnot majetku společnostji TA.....	41
Tabulka 15	Meziroční srovnání pohledávek změna absolutních ukazatelů společnosti TA..	43
Tabulka 16	Meziroční srovnání mzdových nákladů a průměrné mzdy společnosti TA.....	44
Tabulka 17	Kontrolní výpočet nákladů na sociální a zdravotní pojištění společnosti TA.....	44
Tabulka 18	Meziroční srovnání VZZ společnosti TA.....	45
Tabulka 19	Meziroční srovnání tržeb a nákladů na prodané zboží společnost RF	45

Seznam grafů

Graf 1	Způsobená škoda u hospodářských trestných činů v letech 2010-2018	12
Graf 2	Meziroční vývoj krátkodobého finančního majetku	42

Seznam zkratek

1. ČUS – Český účetní standard pro účetní jednotky podle vyhlášky č.500/2002 sb., ve znění pozdějších předpisů
2. Vyhláška- vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č.563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů
3. ZoÚčt – zákon č.563/1991Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů
4. ZOK – zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích a družstvech